

ANDREI KISS

Ultima porțiune a mlaștinilor străvechi din vestul țării este încadrată, administrativ-teritorial, în perimetrul Rezervației Ornitologice de la Satchinez, Județul Timiș. Această zonă de 104 ha cu stuful compact a fost și este în atenția ornitologilor din țară și străinătate, care citează des observațiile de aici. În urma documentației noastre, prin Societatea Ornitologică Română "mlaștinile de la Satchinez" au fost cuprinse în vasta rețea internațională a arealelor deosebit de importante pentru păsări (Important Bird Areas), care este și garanția ocrotirii acestei biocenoze unicat în Câmpia Vestică.

Puțini sunt cei care cunosc Rezervația în dinamismul său specific, real. Noi am avut prilejul să observăm atât ornitofauna cât și aspectele ecologice, fazele transformării prin care a trecut în ultimii 25 de ani. Considerăm util redarea tuturor speciilor de păsări observate și colectate în rezervația ornitologică de la Satchinez în perioada 1900-1998, ca sinteză a preocupărilor ornitologice bănățene.

În listarea păsărilor semnalăm și încadrarea originii geografice a acestora (după Voous), dacă sunt exemplare doveditoare precum și dacă specia a cuibărit sau cuibărește recent în Rezervație (notate cu litera T = trecut sau A = actual). În afirmațiile noastre ne bazăm pe rezultatele studiului nostru privind două colecții de păsări importante în acest caz: una se păstrează la Secția de Științele Naturii (Muzeul Banatului Timișoara; notăm cu litera M = muzeu) și conține 92 de specii ce provin de la Satchinez, în 204 exemplare, respectiv 144 balguri și 60 de păsări montate - naturalizate; perioada la care se referă colecția este cuprinsă între anii 1908 - 1968, colectările fiind realizate în marea lor majoritate de către DIONISIE LINTȚIA și EMIL NADRA; cea de a doua se păstrează la Stațiunea de Cercetări Silvice Timișoara, Pădurea Verde (INCEF la vremea respectivă, notăm cu litera S = silvici) și conține 97 de specii ce provin de la Satchinez, în 457 exemplare, respectiv 71 balguri și 381 păsări montate - naturalizate; perioada la care se referă colecția este cuprinsă între anii 1963 - 1971, când sub conducerea ing. TEODOR

BABUTIA s-a cercetat în mod expres zona Satchinez, colectările fiind executate de CAROL GUȘCHIEVICI, HERBERT GUȘCHIEVICI, SERGIU PAȘCOVSCHI s.a. Mai folosim și datele ornitologice publicate în câteva lucrări de referință precum și observațiile personale.

Nr. crt.	Denumirea speciei	Originea geografică	Există ex. doveditoare din anii	Cuibăritoare (sau observat)
1	<i>Gavia arctica</i>	S	S-1964	-
	<i>Podiceps ruficollis</i>	LV	M-1937; S-1963-64-65-66	T A
	<i>Podiceps nigricollis</i>	LV	M-1913; S-1963	T
	<i>Podiceps griseigena</i>	H	M-1912-13-38; S-1963	-
	<i>Podiceps cristatus</i>	LV	M-1913; S-1964	T A
	<i>Phalacrocorax carbo</i>	LV	-	(O-1995, KA)
	<i>Phalacrocorax pygmaeus</i>	Sa	M-1928	(O-1947, PS)
	<i>Pelecnus onocrotalus</i>	Sa	M-1928	-
	<i>Botaurus stellaris</i>	P	M-1912-37; S-1963-70	T A
10	<i>Ixobrychus minutus</i>	LV	M-1939-49; S-1963	T A
	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Co	M-1934-39-43; S-1963-64-65-66-67-68-69-70	T A
	<i>Ardeola ralloides</i>	Et	M-1939; S-1963-64-68-70	T A
	<i>Egretta alba</i>	Co	-	(O-1962, NE)
	<i>Egretta garzetta</i>	LV	M-1937-43; S-1970	T A
	<i>Ardea cinerea</i>	P	S-1963	T A
	<i>Ardea purpurea</i>	T-M	M-1934-39; S-1964-66	T A
	<i>Ciconia ciconia</i>	P	S-1970	-
	<i>Ciconia nigra</i>	P	M-1947	-
	<i>Platalea leucorodia</i>	Sa	-	T(1920)
20	<i>Plegadis falcinellus</i>	LV	M-1921-43; S-1963	T(1924)
	<i>Branta ruficollis</i>	A	-	(O-1962, NE)
	<i>Anser anser</i>	P	-	T(1948)
	<i>Anser albifrons</i>	A	S-1967	-
	<i>Anser erythropus</i>	A	-	(O-1964, NE)

<i>Anser fabalis</i>				
<i>brachyrhynchus</i>	P	M-1946	(O-1947, PS)	
<i>Anser fabalis</i>	P	M-1937-38-39-46-47	(O-1964, NE)	
<i>Cygnus olor</i>	P	-	(O-1977, KA)	
<i>Cygnus cygnus</i>	P	-	(O-1962, NE)	
<i>Tadorna tadorna</i>	Sa	M-1944-60; S-1963		-
30 <i>Anas platyrhynchos</i>	H	S-1964-65-66		T A
<i>Anas crecca</i>	H	S-1963-64-65-68-69-70		-
<i>Anas penelope</i>	P	S-1963		-
<i>Anas acuta</i>	P	M-1934; S-1970		-
<i>Anas querquedula</i>	P	S-1963-65-66-67-68		A
<i>Anas clypeata</i>	H	M-1943; S-1963		A
<i>Aythya ferina</i>	P	M-1913; S-1964-69		T A
<i>Aythya nyroca</i>	T-M	M-1936; S-1963-64-65-67-70		T A
<i>Aythya fuligula</i>	P	M-1936		-
<i>Aythya marila</i>	H	S-1966		-
40 <i>Clangula hyemalis</i>	A	-	(O-1974, KA)	
<i>Bucephala clangula</i>	H	-	(O-1962, NE)	
<i>Mergus albellus</i>	P	-	(O-1962, NE)	
<i>Mergus serrator</i>	H	S-1966		-
<i>Pernis apivorus</i>	E	-	(O-1937, PS)	
<i>Milvus milvus</i>	E	-	(O-1948, PS)	
<i>Milvus migrans</i>	LV	-	(O-1980, KA)	
<i>Haliaeetus albicilla</i>	P	-	(O-1955, KA)	
<i>Accipiter gentilis</i>	H	-	(O-1995, KA)	
<i>Accipiter nisus</i>	P	-	(O-1997, KA)	
50 <i>Buteo lagopus</i>	A	M-1912		-
<i>Buteo buteo</i>	H	M-1947; S-1964		-
<i>Buteo rufinus</i>	T	M-1945		-
<i>Aquila clanga</i>	E	M-1932		-
<i>Circus cyaneus</i>	H	M-1912		-
<i>Circus macrourus</i>	T	M-1938		-
<i>Circus aeruginosus</i>	P	M-1913-17-46-47;		-
		S-1964-65-67-69		T A

	<i>Falco cherrug</i>	Mo-Ti	-	(O-1947, PS)	
	<i>Falco peregrinus</i>	Co	-	(O-1995, KA)	
	<i>Falco subbuteo</i>	P	M-1947		A
60	<i>Falco columbarius</i>	H	M-1912; S-1964		-
	<i>Falco verspertinus</i>	P	M-1956		-
	<i>Falco trinnunculus</i>	LV	M-1947; S-1964-65-67		A
	<i>Perdix perdix</i>	E-T	-	(O-1992, KA)	T A
	<i>Coturnix coturnix</i>	LV	-	(O-1995, KA)	T A
	<i>Phasianus colchicus</i>	?	S-1964		A
	<i>Grus grus</i>	P	-	(O-1964, NE)	
	<i>Rallus aquaticus</i>	P	M-1959; S-1966-67-68-70		T A
	<i>Porzana porzana</i>	E	M-1968; S-1968		T A
	<i>Porzana parva</i>	P	S-1968		T A
70	<i>Crex crex</i>	E	S-1963		T
	<i>Gallinula chloropus</i>	Co	S-1964-66-68		T A
	<i>Fulica atra</i>	P	M-1947;		-
			S-1963-64-65-66-67-68-69-70		T A
	<i>Charadrius hiaticula</i>	A	M-1947		-
	<i>Charadrius dubius</i>	P	M-1912-38-43-48; S-1967-69-70		-
	<i>Charadrius alexandrinus</i>	Co	S-1963		-
	<i>Pluvialis squatarola</i>	A	-	(O-1979, KA)	
	<i>Vanellus vanellus</i>	P	M-1963; S-1964-65-66-67-68-70		T A
	<i>Arenaria interpres</i>	A	S-1969		-
	<i>Calidris minuta</i>	A	M-1911-34-64; S-1963-67-69		-
80	<i>Calidris temminckii</i>	A	M-1948; S-1969		-
	<i>Calidris alpina</i>	A	S-1963; M-1965		-
	<i>Calidris ferruginea</i>	A	M-1912-36; S-1970		-
	<i>Calidris testacea</i>	A	-	(O-1964, NE)	
	<i>Philomachus pugnax</i>	P	M-1912-13-18-38-63-68;		-
			S-1963-66-67-68-71		-
	<i>Limicola falcinellus</i>	S	S-1969		-
	<i>Tringa erythropus</i>	S	M-1918-35-39-63; S-1963-66-69		-
	<i>Tringa totanus</i>	P	M-1911-12-35-39-63;		-
			S-1963-66-67-68-69		-

	<i>Tringa stagnatilis</i>	P	M-1936	-
	<i>Tringa nebularia</i>	S	M-1934; S-1963-66-68-69	-
90	<i>Tringa ochropus</i>	P	-	(O-1978, KA)
	<i>Tringa glareola</i>	P	M-1912-36-38-48-63; S-1963-66-67-69	-
	<i>Tringa hypoleucos</i>	H	M-1936-48-63; S-1963-70	-
	<i>Limosa limosa</i>	P	M-1934-47-63; S-1963-67-69	-
	<i>Numenius arquata</i>	P	-	(O-1938-48, PS)
	<i>Gallinago gallinago</i>	H	M-1911; S-1963-64-67-68-69-70	-
	<i>Gallinago media</i>	P	M-1936; S-1964-69	-
	<i>Lymnocyptes minimus</i>	S	M-1932	-
	<i>Himantopus himantopus</i>	Co	M-1912	-
	<i>Recurvirostra avosetta</i>	T-M	-	(O-1964, NE)
100	<i>Phalaropus fulicarius</i>	A	M-1963	-
	<i>Phalaropus lobatus</i>	A	M-1936	-
	<i>Burhinus oedicephalus</i>	T-M	S-1966	-
	<i>Glareola pratincola</i>	I-A	M-1946	-
	<i>Larus argentatus</i>	H	-	(O-1992, KA)
	<i>Larus minutus</i>	P	M-1918-47; S-1969	-
	<i>Larus ridibundus</i>	P	M-1934-35-36-37; S-1962-66-69	T
	<i>Chlidonias niger</i>	H	M-1912-13-34-38-63-68; S-1963-64-65-68-70	T
	<i>Chlidonias leucopterus</i>	P	M-1918-21-34-46; S-1964-70	T
	<i>Chilodonia hybrida</i>	LV	M-1959; S-1964	T(1959)
110	<i>Gelochelidon nilotica</i>	Co	M-1934-46	-
	<i>Sterna hirundo</i>	H	M-1946	-
	<i>Columba palumbus</i>	E-T	-	(O-1988, KA)
	<i>Columba oenas</i>	E-T	-	(O-1984, KA)
	<i>Streptopelia decaocto</i>	I-A	S-1969	(O-1948, PS) A
	<i>Streptopelia turtur</i>	E-T	M-1939	T
	<i>Cuculus conarus</i>	P	S-1965	T A
	<i>Tyto alba guttata</i>	Co	-	(O-1964, NE)
	<i>Asio otus</i>	H	M-1948; S-1964-70	A
	<i>Asio flammeus</i>	H	-	(O-1964, NE)

120	<i>Athene noctua</i>	T-M	S-1967	A
	<i>Caprimulgus europaeus</i>	P	-	(O-1970, PS)
	<i>Alcedo attis ispida</i>	LV	-	(O-1997, KA) A
	<i>Merops apiaster</i>	T-M	M-1963	A
	<i>Coracias garrulus</i>	E-T	S-1963	-
	<i>Apus apus</i>	P	S-1970	-
	<i>Upupa epops</i>	LV	M-1913	T A
	<i>Picus viridis</i>	E	-	(O-1997, KA) A
	<i>Picus canus</i>	P	M-1950	-
	<i>Dendrocopos major</i>	P	-	(O-1995, KA) A
130	<i>Dendrocopos syriacus</i>	M	M-1939	A
	<i>Galerida cristata</i>	P	S-1969-70	T A
	<i>Alauda arvensis</i>	P	S-1960-70	T A
	<i>Riparia riparia</i>	H	M-1947	T A
	<i>Hirundo rustica</i>	H	M-1950	T A
	<i>Delichon urbica</i>	P	M-1912-43	T A
	<i>Oriolus oriolus</i>	E	M-1947; S-1970	T A
	<i>Garrulus glandarius</i>	P	-	(O-1995, KA) A
	<i>Pica pica</i>	P	M1938; S-1967-70	A
	<i>Corvus monedula</i>	P	S-1964-67	A
140	<i>Corvus frugilegus</i>	P	M-1968; S-1964	T
	<i>Corvus cornix</i>	P	M-1947; S-1964-65-69	A
	<i>Corvus corax</i>	H	M-1913	-
	<i>Panurus biarmicus</i>	P	M-1921-24	T
	<i>Parus palustris</i>	P	-	(O-1980, KA)
	<i>Parus caeruleus</i>	E	-	(O-1947, PS) A
	<i>Parus major</i>	P	-	(O-1995, KA) A
	<i>Aegithalos caudatus</i>	P	-	(O-1997, KA) A
	<i>Remiz pendulinus</i>	P	M-1936	T A
	<i>Sitta europaea</i>	P	-	(O-1990, KA)
150	<i>Troglodytes troglodytes</i>	H	M-1914	-
	<i>Saxicola rubetra</i>	E	M-1946; S-1969	T A
	<i>Saxicola torquata</i>	P	-	(O-1978, KA)
	<i>Oenanthe oenanthe</i>	P	M-1962	A

	<i>Erithacus rubecula</i>	E	-	(O-1995, KA)	A
	<i>Luscinia megarhynchos</i>	E	-	(O-1977, KA)	T A
	<i>Luscinia svecica</i>	P	-	(O-1937, PS; 1964, NE)	
	<i>Turdus pilaris</i>	S	S-1970		-
	<i>Turdus merula</i>	E	M-1908; S-1970		A
	<i>Turdus iliacus</i>	E-T	M-1959		-
160	<i>Turdus philomelos</i>	E	S-1966-68-70		T A
	<i>Locustella luscinioides</i>	E-T	M-1946-47		T A
	<i>Lusciniola</i>				
	<i>melanopogon</i>	T-M	M-1936		T A
	<i>Acrocephalus</i>				
	<i>paludicola</i>	E-T	M-1946		T
	<i>Acrocephalus palustris</i>	E	M-1939-46		T A
	<i>Acrocephalus</i>				
	<i>schoenobeanus</i>	E-T	M-1946-70; S-1969		T A
	<i>Acrocephalus</i>				
	<i>scirpaceus</i>	E-T	M-1946-47		T A
	<i>Acrocephalus</i>				
	<i>arundinaceus</i>	E-T	M-1939-40-47; S-1969		T A
	<i>Hippolais icterina</i>	E	-	(O-1980, KA)	A
	<i>Hippolais pallida</i>	M	-	(O-1987, KA)	A
170	<i>Sylvia nisoria</i>	E-T	-	(O-1995, KA)	A
	<i>Sylvia borin</i>	E	M-1912		T A
	<i>Sylvia atricapilla</i>	E	-	(O-1995, KA)	T A
	<i>Sylvia communis</i>	E-T	-	(O, 1964, NE)	T A
	<i>Sylvia curruca</i>	E-T	-	(O-1977, KA)	T A
	<i>Phylloscopus trochilus</i>	P	M-1912		-
	<i>Phylloscopus collybita</i>	P	M-1970		A
	<i>Regulus regulus</i>	P	-	(O-1987, KA)	
	<i>Regulus ignicapillus</i>	H	-	(O-1990, KA)	
	<i>Ficedula hypoleuca</i>	E	S-1970		-
180	<i>Ficedula albicollis</i>	E	-	(O-1995, KA)	
	<i>Ficedula parva</i>	P	-	(O-1977, KA)	
	<i>Muscicapa striata</i>	E-T	-	(O-1992, KA)	A

	<i>Prunella modularis</i>	E	S-1970	-
	<i>Anthus trivialis</i>	E-T	S-1970	-
	<i>Anthus pratensis</i>	E	M-1911	-
	<i>Motacilla flava</i>		S-1965-70	A
	<i>Motacilla flava feldegg</i>	M	M-1913	A
	<i>Motacilla cinerea</i>	P	S-1969	-
	<i>Motacilla alba</i>	P	M-1914-38; S-1969-70	T A
190	<i>Lanius collurio</i>	P	S-1969	T A
	<i>Lanius minor</i>	E-T	M-1939; S-1970	A
	<i>Lanius excubitor</i>	H	M-1913; S-1968	-
	<i>Sturnus roseus</i>	T	Muz. Sinaia	-
	<i>Sturnus vulgaris</i>	E-T	M-1911-13-34-35; S-1963-65-68-69-70	A
	<i>Passer domesticus</i>	P	-	(O-1937-48, PS) A
	<i>Passer montanus</i>	P	-	(O-1937-48-67, PS) A
	<i>Fringilla coelebs</i>	E	-	(O-1991, KA)
	<i>Fringilla montifringilla</i>	H	S-1970	-
	<i>Serinus serinus</i>	M	-	(O-1995, KA)
200	<i>Carduelis chloris</i>	E-T	-	(O-1997, KA) T A
	<i>Carduelis spinus</i>	P	-	(O-1980, KA)
	<i>Carduelis carduelis</i>	E-T	M-1950	T A
	<i>Acanthis cannabina</i>	E-T		(O-1987, KA)
	<i>Acanthis flammea</i>	H	S-1963	-
	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	P	-	(O-1984, KA)
	<i>Coccothraustes</i>			
	<i>coccothraustes</i>	P	-	(O-1995, KA)
	<i>Emberiza calandra</i>	E-T	S-1968	T A
	<i>Emberiza citrinella</i>	P	-	(O-1984, KA) A
	<i>Embrozia schoeniculøs</i>	P	M-1913; S-1969-70	-
210	<i>Emberiza schoenicules</i>			
	<i>intermedia</i>	P	M-1912-13-18-24-38-39-47; S-1970	T A

În concluzie, din 401 specii de păsări confirmate pentru țara noastră (Nomenclatorul Păsărilor din România, 1972) 210 specii (53%) s-au identificat în zona Satchinez în decurs de un secol. Când s-au făcut cercetări susținute și colectări intense s-a dovedit că Rezervația este un refugiu pentru numeroase specii clocitoare dar și de pasaj și de oaspeti. În strânsă concordanță cu diminuarea zonelor umede speciile tipice s-au diminuat, s-au înmulțit în schimb passeriformele, chiar și specii accesorii, care găsesc ascunzătoare (loc de cuibărit) și hrană suficientă în mlaștina puternic eutrofizată. Deși în permanentă transformare ecologică Rezervația Ornitologică de la Satchinez adăposteste cca. 80 de specii cuibăritoare și prin specificul biocenozei de mlaștină veche rămâne un unicat și de referință ornitologică atât pentru vestul României, precum și pentru sud-estul Europei.

THE AVIFAUNA OF THE ORNITHOLOGICAL RESERVATION FROM SATCHINEZ, TIMIȘ COUNTY

Abstract

The work publishes the systematic list of all the bird species observed in the Reservation from 1900 until present (1998).

The geographical origin of the species as well as the capturing data of the samples are also mentioned. These proving samples can be found in the Collection of the Naturel Science Departement (Banatului Museum) Timișoara and in the Collection of the Institute for Foresty Studies from Pădurea Verde, Timișoara.

The importance of avifauna in this last refuge for aquatic species, unique biocenosis and ancient swamp in western Romania, is also pointed out.

BIBLIOGRAFIE

- NADRA, E., 1962 - *Rezervația Ornitologică de la Satvhinez*, Ocrot. nat., T.6, p.51-62, București.
- NADRA, E., IACOB, V., 1969 - *Date parțiale privind fauna ornitologică din Valea Ierului*, Ses. de com. șt. a muz. dec., 1964, Ed. Științ. București.

- KISS, A., 1997 - *Avifauna clocitoare a Rezervației Ornitologice de la Satchinez, Județul Timiș*, An. Banat. St. Nat., vol.3, p.37-51, Timisoara
- KISS, A., 1997 - *Caracterizarea cantitativă și calitativă a avifaunei Rezervației Ornitologice de la Satchinez - Jud. Timis*, An. Banat. St. Nat., vol.3, p.109-116 Timișoara.
- KISS, A., 1998 - *Păsările acvatice din Banat*, An. Banat. St. Nat., vol.4, Timisoara.

Adresa autorului:
ANDREI KISS
MUZEUL BANATULUI TIMIȘOARA
Str. Huniade nr.1
1900 - Timișoara
ROMÂNIA